

Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2025/00719

Remissvar - Tre rapporter från Boverket om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda.

Energikontoren Sverige (EKS) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Boverkets förslag på författningsändringar, delredovisning av regeringsuppdrag samt delrapport av uppdrag. Energikontoren Sveriges bedömning är att Boverkets förslag på ändringar på lag- och förordningsnivå är väl genomarbetade.

Utöver bra regler är en information, utbildning och tydlig rollfördelning avgörande för om direktivet skall ge de avsedda ekonomiska fördelarna i Sverige. Därmed också om Sverige med ökat välstånd skall nå ett byggnadsbestånd med nollutsläpp senast 2050.

Bra byggnader som håller värmen med minimal energi är också angeläget ur ett civilförsvarsperspektiv – mer så i Sverige än i sydligare delar av EU.

Rapport - Översyn av systemet med energideklARATIONER

Beskrivningen av Energi och klimatrådgivarnas roll är välformulerad. Men det är svårt att säkerställa en likvärdig implementering eftersom det finns kommuner som väljer att inte ansöka om, eller inte har tillgång till Energi och klimatrådgivare.

17 § i förslaget till förordning (2006:1592)

I 17 § i förslaget till förordning (2006:1592) om energideklARATIONER för byggnader föreslås energi- och klimatrådgivningen nu få direktåtkomst till energideklARATIONsregistret. Det är bra eftersom det kommer att underlätta i rådgivarnas uppsökande verksamhet och göra den mer effektiv.

Förutom energi- och klimatrådgivningen bör också energikontoren, som också arbetar uppsökande för att främja energieffektivisering av byggnader, få direktåtkomst till energideklarationsregistret, då kan energikontoren jobba mer effektivt och mer datadrivet med uppsökande aktiviteter.

Frågan hur Artikel 18 i direktivet skall förverkligas i Sverige nämns inte i rapporterna. I artikel 18 sägs att medlemsstaterna ska säkerställa att faciliteter för tekniskt stöd är tillgängliga på deras territorium genom att inrätta minst en gemensam kontaktpunkt per 80 000 invånare. Energikontoren i Sverige kan med etablerade nätverk, regional förankring och relevant kompetens fylla denna roll i det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning inom energiområdet. Gärna med ett sådant statligt mandat och adekvat finansiering. Därmed behöver inte en ny struktur byggas upp för att uppfylla direktivet.

18 a § och 18 b § i förslaget till förordning (2006:1592)

I 18 a § och 18 b § i förslaget till förordning (2006:1592) om energideklarationer för byggnader står det att Boverket på sin webbplats ska publicera information om andelen byggnader i byggnadsbeståndet som har giltig energideklaration och att man ska överföra informationen i energideklarationsregistret till EU:s observatorium för byggnadsbeståndet minst en gång per år.

Förutom information om andelen byggnader som har en giltig energideklaration bör data om energiprestanda i det svenska byggnadsbeståndet publiceras. Att Boverket öppnar för uppdateringar av energideklarationer genom ett förenklat förfarande inom energideklarationernas giltighetstid, bidrar till att data i energideklarationerna kommer att vara mer uppdaterad än om energideklarationerna endast uppdateras vart tionde år. Tillgång till dessa data skulle underlätta måluppföljning. Det skulle också ge energirådgivare underlag för rådgivning och underlätta för fastighetsägare som vill jämföra sin energianvändning med andra liknande fastigheter.

3.1 Upprättande av energideklaration

Krav vid renovering och större renovering

I praktiken är det svårt för fastighetsägare, att tolka och avgöra om en genomförd åtgärd utgör en sådan "ombyggnad" eller "större renovering" som enligt direktivets tolkning medför krav på att upprätta eller uppdatera energideklarationen.

Kunskapsnivån kring byggnadstekniska begrepp som klimatskärm, installationssystem och renoveringsomfattning är i dessa målgrupper ofta låg. Den nuvarande formuleringen förutsätter en förmåga att själv kunna bedöma vad som är en betydande del av klimatskärmen eller om installationsförändringar är omfattande, vilket i många fall leder till osäkerhet och risk att fastighetsägare inte uppfyller kraven.

Förslag

För att underlätta efterlevandet av skyldigheten, föreslår vi att detta krav ersätts eller kompletteras med en vägledning som kan användas för bedömningen, till exempel:

- En checklista eller vägledande beslutsträd som visar vilka typer av åtgärder (fönsterbyte, tilläggsisolering, nytt värmesystem, ventilationsbyte etc.) som utlöser krav på uppdaterad energideklaration.
- En förenklad anmälningsplikt till certifierad energiexpert eller Boverket, där byggnadsägaren kan få ett förhandsbesked om deklaraionskrav före eller efter åtgärd.

3.3. Utökat innehåll i energideklarationen

- Förslaget att inkludera uppskattad energibesparing och växthusgasminskning i åtgärdsförslag är positivt. Det är en förbättring som skulle visa kopplingen mellan byggnaders energianvändning och deras klimatpåverkan. Informationen kan också underlätta dialogen med hyresgäster och andra aktörer som i allt större utsträckning efterfrågar hållbarhetsdata.

Redovisa kWh/m² år är idag viktigare än primärenergi då primärenergi har blivit ett mått med allt större godtycklighet när elproduktionen i de flesta länder på marginalen sker med olika energikällor vid olika tider.

Att visualisera energianvändning respektive klimateffekter i termer av Global Warming Potential var för sig är mer lämpligt än att slå ihop värdena. Att en byggnad med klass C i energi blir A0 om GWP för tillförd energi är gynnsamt säger inget om något. Man skulle få mer information om man redovisade båda variablerna enligt bilden på nästa sida.

Energiklassningsintyg med flera energiklasser

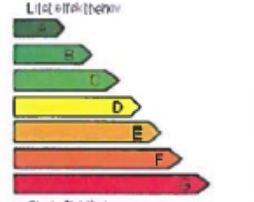
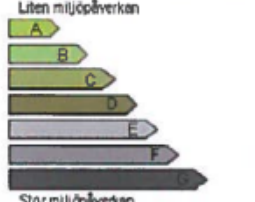
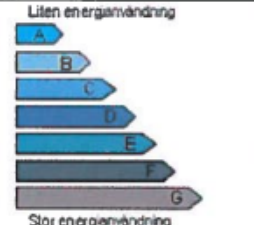
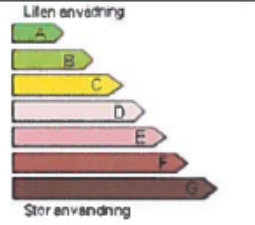
Energiklassning enligt SS 24300-2:2011 för uppmätt byggnad				
Energiklassning för byggnad	Klassning av effektbehov för uppvärmning	Beräknat Uppmätt ☒ effekt-behov	Miljöprestanda med avseende på energiresursanvändning och växthusseffektpåverkan	
		C		C
	Klassning av energianvändning	Uppmätt energi	Klassning på användning av hushålls- eller verksamhetsenergi	Uppmätt energi
		D		B
Byggnadskategori: Bostad, Byggt år 1994, ombyggt år 2007 Klimatzon III, Tempererad area: 130 m ²				
Projekterad byggnad ☐ Uppförd byggnad ☒				
Effektbehov för uppvärmning $27 \text{ W/m}^2 A_{\text{temp}}$ Årlig energiprestanda 112 kWh/m^2 Varav: fjärrvärme: 75 kWh/m^2 olja: 5 kWh/m^2 el: 32 kWh/m^2		Årlig användning av energiresurser Viktad energi: 121 kWh/m^2 Årlig påverkan på växthuseffekten CO_2 -emissioner: $13 \text{ kg CO}_2\text{-ekv./m}^2$ Kontrakterad el: miljömärkt med avtal i 3 år Årlig hushållsenergi: 24 kWh/m^2		
Bobbygaregatan 9, 230 00 Bostad Klassning giltig till den 21 februari 2018		Energiklassad den 21 februari 2008 Utfärdat av: Anna Anka, Klassningsbyrå		

Bild 12, Svensk Bygginfo, Energiklassningssystemet i sin helhet.

ENERGIKONTOREN SVERIGE

Energikontoren Sverige är den nationella partnern för regionalt energi- och klimatarbete.
energikontorensverige.se

Förstärk kopplingen mellan energideklarationens åtgärdsförslag och rådgivande funktioner

Gäller: s. 36–38, kap. 3.3–3.4 samt s. 15, § 7 a och § 9 a Lag om energideklaration

- För att informationen ska leda till faktisk handling behöver de översättas till praktiska och ekonomiskt begripliga rekommendationer.
- Synliggör också möjliga samverkansparter i energideklarationen, t.ex. länkar till regionala energikontor eller branschprogram.

3.5 Utveckla och sprid mallar för förenklad uppdatering

Gäller: s. 45, kap. 3.5 och s. 15, § 6 c LED

- Vi stödjer förslaget att förenklade uppdateringar av energideklarationer införs för enskilda effektiviseringsåtgärder.
- För att möjligheten skall användas bör Boverket utveckla mallar, exempel och vägledning som kan spridas av energikontor, energi- och klimatrådgivare och andra som arbetar nära fastighetsägare.

Kapitel 5.3.2

I kapitel 5.3.2 föreslås att planerna för energirenovering ska utfärdas av certifierade energiexperter. Boverket skriver att ”energiexperterna” till stor del bedöms ha den kompetens som krävs för att utfärda en energirenoveringsplan men att det finns vissa områden där det kan behövas en utökning av deras kunskaper för att uppfylla de krav som det omarbetade direktivet ställer på renoveringsplanen. Vi delar Boverkets bild av att utökade kunskaper/utbildning är nödvändigt. Det behövs för att kraven ska uppfyllas. Men framför allt för att energirenoveringsplanerna ska göra nytta för fastighetsägaren. Särskilt kompetensen kring hur en designprocess skall gå till för att se möjligheter till radikala förbättringar, och hur lönsamheten med olika kombinationer av åtgärder bedöms behövas stärkas.

- Energirenoveringsplaner är bra för att sänka kostnader, förbättra komfort och nå klimatmål.
- Vi föreslår att dessa planer ska kunna kopplas till lokala och regionala rådgivningsinsatser, särskilt för små fastighetsägare.
- Ett införandeprogram behövs, där energikontor och andra aktörer får i uppdrag att informera om nyttan, hjälpa till att förstå planen och samverka med certifierade energiexperter.

7 c § i förslaget till förordning (2006:1592)

Enligt 7 c § i förslaget till förordning (2006:1592) om energideklaration för byggnader ska en energirenoveringsplan innehålla en färdplan med etapper för en stegvis renovering av byggnaden, med uppgift om etappernas ordningsföljd och innehåll inför en totalrenovering samt allmän information om alternativ för byggprodukternas cirkularitet och växthusgasutsläpp under livscykeln, hälsa och komfort, samt byggnadens klimatanpassningsförmåga.

En energiplan med etapper låter enkel. Vår erfarenhet är att det är mer komplext i verkligheten. Ofta finns det inte bara ett alternativ på energieffektiviseringsåtgärd för ett specifikt byggnadselement. Det finns tvärtom ofta flera olika alternativ och fastighetsägaren behöver ta beslut inte bara på vad som är logiskt utifrån en teoretisk följd utan även ta hänsyn till fastighetens övriga underhållsbehov och avvägning mellan investerings- och driftkostnader. Ibland behöver billiga och enkla åtgärder genomföras först, för att besparingen från dessa enkla åtgärder kan motivera och delvis finansiera större investeringar senare.

I 7 c § i förslaget till förordning (2006:1592) om energideklaration för byggnader beskrivs att föreslagna åtgärders beräknade besparingar i form av minskad energianvändning, minskade energikostnader samt en ny uppskattad energiklass ska redovisas. Även här bör dock klimatpåverkan redovisas. Detta visar i bland betydelsen av vilka material och installationer som används kan vara stor ut klimatsynpunkt.

7. Uppföljning av kvalitén hos energideklarationerna

Dagens struktur med regionala energikontor och kommunal energi och klimatrådgivning skulle kunna användas för att följa upp kvalitén i rapporterade energideklarationerna och för att undvika att dessa deklARATIONER bara blir ett formellt tvång vars potential ekonomiska möjligheter inte utnyttjas.

Rapport - Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

Energikontoren Sveriges övergripande synpunkt är att föreslå regelförändringar och nya tolkningar överlag är positiva men kommer ställa höga krav på de som förväntas efterleva det nya direktivet. Kraven på nollutsläppsbyggnader är till exempel nya och långtgående, med begrepp som livscykel-GWP, smart beredskap och fossilfri drift. Rapporten beskriver att krav på solenergianläggningar införs successivt för olika byggnadstyper. Det successiva införandet innebär tolkningsproblem för fastighetsägare. Vi välkomnar de föreslagna solenergikraven för ny- och ombyggnation, men ser att många aktörer idag saknar förutsättningar att avgöra vad som är en i sammanhanget "lämplig solenergianläggning". Det är därför centralt att Boverket planerar för hur målgrupperna ska informeras och stötts i genomförandet av förändringarna. Kommunikationsmaterial och rådgivningsstöd kommer behövas. Energikontor och energi- och klimatrådgivare som har vana att arbeta rådgivande och nära målgruppen i energifrågor är lämpliga aktörer för detta. Flera av förslagen förutsätter samverkan och informationsspridning mellan fastighetsägare och byggherrar. Vi föreslår att konsekvensanalysen kompletteras med en översiktlig rollfördelning mellan Boverket, Energimyndigheten, länsstyrelser, regioner, kommuner och energikontor.

Rapport - Hållbar mobilitet

Det är positivt att förutsättningar för effektiv mobilitet – i form av elbilsladdning och cykelparkering – integreras i plan- och bygglagen som ett tekniskt egenskapskrav. Genom att flytta detaljregleringen till föreskriftsnivå kan kraven utvecklas, vilket är bra. Delrapporten berör inte något krav kring cykelparkeringarnas utformning, utöver att nämna att större cykelparkeringar även för t.ex. lådcyklar bör beaktas. Vår synpunkt är att dyrare elcyklar ställer allt högre krav på att cykelparkeringar är säkra och gärna väderskyddade. Det betyder till exempel möjlighet till ramlåsning av cykeln. Bättre hantering av risken för brand vid förvaring av elcyklarna behövs också. Ovanstående frågor bör beaktas på föreskriftsnivå, med lägsta krav på cykelparkeringens standard och läge, inte bara krav på antalet cykelparkeringar per hyresgäst. Delrapporten konstaterar att Medlemsstaterna ska överväga att erbjuda ekonomiska stöd och teknisk vägledning till byggnadsägare och hyresgäster för att installera laddinfrastruktur och cykelparkering. Vi stöder fortsatt stöd till ideella aktörer och bostadsrättsföreningar.

De regionala energikontoren i Sverige har kompetens och en struktur som gör att vi både kan och vill bidra till genomförandet av detta direktiv i Sverige.

För Energikontoren Sverige

Tomas Kåberger
Ordförande